

- Sotska, H. I. (2015). Problemy suchasnoi pedahohichnoi osvity v Ukraini u vymirakh Yevrointehratsiinykh protsesiv [Problems of modern pedagogical education in Ukraine in the dimensions of European integration processes]. In *Osvita dlia suchasnosti – Edukacja dla współczesności* (Vol. 1, pp. 444-450). Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova [in Ukrainian].
- Standarty i rekomendatsii shchodo zabezpechennia yakosti v Yevropeiskomu prostori vyshchoi osvity* [Standards and recommendations for quality assurance in the European Higher Education Area]. (2015). Retrieved from https://osvita.kpi.ua/files/downloads/Standart_EPVO.pdf [in Ukrainian].
- Stratehiia Natsionalnoho ahentstva iz zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity do 2022 r.* [Strategy of the National Agency for Quality Assurance in Higher Education until 2022]. (2020). Retrieved from <https://naqa.gov.ua> [in Ukrainian].
- Zakon Ukrainy Pro osvitu* [Law of Ukraine On Education]. (2017). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].
- Zakon Ukrainy Pro vyshchu osvitu* [Law of Ukraine On Higher Education] № 1556-VII (2014). Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> [in Ukrainian].

Одержано 23.10.2020 р.

УДК 378.046-021.66:316.46(94)

Наталія Семініхіна, м. Київ

DOI: 10.33989/2226-4051.2020.22.222018

ORCID: 0000-0001-6246-4132

ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАГІСТРІВ ОСВІТИ В УНІВЕРСИТЕТАХ АВСТРАЛІЇ

У нестабільних умовах сьогодення студенти – майбутні педагоги мають бути готові виконувати лідерську роль у професійній діяльності, яка відіграє важливу роль у кожному аспекті життя студентів, адже вони проходять багато етапів розвитку кар'єри, де їм потрібні відповідні навички. У статті проаналізовано організаційно-педагогічні особливості формування лідерських якостей у магістрів освіти в університетах Австралії; розглянуто програмно-методичне забезпечення формування лідерських якостей учителів в університетах Австралії; проаналізовано організаційно-педагогічні особливості формування лідерських якостей, зафіксовані в програмах підготовки магістрів освіти в університетах Австралії; здійснено огляд магістерських програм із розвитку лідерства в учителів.

Ключові слова: лідерська компетентність; вища освіта; академічне лідерство; підготовка магістрів освіти; університети Австралії.

© Н. Семініхіна, 2020

Постановка проблеми. Розвиток інноваційної системи освіти є комплексним процесом, що поєднує модернізацію його дидактичного й методологічного рівнів з якісною, смисловою, світоглядною переорієнтацією освіти, зміною моделей взаємодії суб'єктів освітнього процесу та цілей навчання. Інноваційні процеси в системі освіти, як правило, спрямовуються на розвиток мотиваційного й пізнавального потенціалу учнівської молоді та педагогічних працівників, орієнтуючи їх на самонавчання і безперервну освіту. Зазначені умови актуалізують необхідність формування в сучасних педагогів лідерських якостей, комунікативних компетентностей, активної життєвої позиції, здатності до самостійного прийняття рішень, готовності брати на себе відповідальність, а також навичок ефективної командної взаємодії, що сприятиме успішній реалізації свого потенціалу в професійній діяльності.

Феномен лідерства є складним комплексом когнітивних, світоглядних, поведінкових уявлень і установок. В Україні актуальність якісної підготовки майбутніх фахівців-лідерів засвідчено в Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки, Концепції гуманітарного розвитку України до 2020 року, Концепції організації підготовки магістрів, Положенні «Про затвердження Національної рамки кваліфікації», документах Болонського процесу. Як показав аналіз цих документів, урахування змін в освіті, перехід до результатної освітньої парадигми актуалізує формування загальних компетентностей випускників вищої школи. Одним із основних завдань підготовки студентів магістратури є підвищення якості освіти, що забезпечує поступовий розвиток загальних (універсальних) компетентностей, конкурентоспроможність на вітчизняному й зовнішньому ринках праці, створення сприятливих умов для професійного розвитку та формування лідерської компетентності.

Під лідерською компетентністю ми розуміємо такі знання, вміння й навички, які дозволяють педагогічному працівникові управляти освітніми процесами, здійснювати зміни і надихати учасників освітнього процесу власним прикладом.

В останні чотири десятиліття система вищої освіти Австралії зазнала значних змін. Цьому сприяли соціальні,

економічні й демографічні зміни в суспільстві та країні. Саме вони спричинили урядові реформи в освітній політиці Австралії, які просувають якісну й доступну вищу освіту, спрямовану, зокрема, на формування лідерської компетентності. Ми переконані, що лідерство відіграє важливу роль у кожному аспекті життя студентів – майбутніх педагогів, адже вони проходять багато етапів в розвитку кар'єри, де їм потрібні навички лідерства, щоб долати виклики, вирішувати проблеми та аналізувати напрями кар'єрного зростання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наші наукові розвідки засвідчили, що феномен лідерства вивчається багатьма вітчизняними і зарубіжними дослідниками. Вони зосереджують свою увагу переважно на таких проблемах формування лідерських якостей педагогів: Н. Семченко (педагогічні умови формування лідерських якостей майбутніх учителів у позааудиторній діяльності) (Семченко, 2005); Н. Мараховська (формування лідерських якостей майбутніх учителів у процесі навчання дисциплін гуманітарного циклу) (Мараховська, 2004); Д. Зербіно (особистість і діяльність наукового лідера) (Зербіно, 2001); Ю. Завалевський (лідерство вчителя в контексті професіоналізму та конкурентоспроможності) (Завалевський, 2008).

В Австралії проблему лідерства досліджували П. Рамсден (академічне лідерство у вищій освіті) (Ramsden, 1998); Г. Харман (менеджмент та лідерство в сучасному університеті) (Harman, 2002); Дж. Серрос (міжкультурне дослідження) (Sarros, 2001); Л. Мік і Ф. Вуд (управління вищою освітою) (Meek, Wood, 1997).

Як відомо, студенти опановують лідерські навички, коли беруть участь в освітньому процесі університетів і поза ним. До чинників, що впливають на розвиток у студентів лідерської компетентності, дослідники відносять такі: спеціальність студента та стать. Лінійні дослідження вченого А. Астін показали, що ефективні та важливі елементи розвитку лідерства у студентів насамперед залежать від взаємодії студентів між собою, з професорсько-викладацьким складом, участі в різних видах діяльності університету (Astin, 2014).

Важливо визначити поняття «лідерство» загалом і «академічне лідерство» зокрема. Термін «лідерство» по-різному

визначено в науковій літературі. Згідно з П. Біжур «лідерство означає нарощування людського потенціалу». Йдеться про створення сприятливого середовища для розвитку лідерських навичок, зокрема чіткого та ефективного спілкування. Ефективне керування полягає в забезпеченні єдності та згуртованості під час прийняття рішень і подальшій їх реалізації (Vijur, 2016).

Особливим різновидом лідерства є академічне лідерство як компонент загального керівництва, оскільки воно стосується лідерства в академічному середовищі чи установах. Дж. Харман запропонував ключові характеристики академічного лідерства, а саме: висококваліфіковані випускники, провідні дослідження, запроваджені інновації. Дослідник ідентифікував і обґрунтував три фактори, що є визначальними для університетів-лідерів: висока концентрація таланту; достатність ресурсів для ефективного навчального середовища та здійснення прогресивних досліджень; сприятливе врядування, підтримувальна регулятивна структура, автономія, академічна свобода, наявність команди лідерів, стратегічне бачення, культура досконалості (Harman, 2002).

У своїх працях П. Рамсен стверджує, що ефективне академічне керівництво у вищій освіті є наслідком взаємодії низки чинників, до яких можна віднести: лідерство у викладанні (пропонувати інноваційні ідеї викладання на кафедрі або створювати умови для якісного викладання); лідерство у дослідженнях (надихати молодих учених і мотивувати їх особистим прикладом); стратегічне бачення (планування розвитку кафедр і заохочення до спільного керівництва); ефективне управління (делегування, високоорганізована робота підрозділів); навички міжособистісного спілкування (ефективне спілкування та турбота про інших) (Ramsden, 1998).

Традиційно університети виховують і розвивають лідерські компетенції одним із двох способів або поєднанням обох: формального навчання та методів експериментального навчання – навчання в інших, навчання на робочому місці та навчання в критичних ситуаціях. Так, Університет Вуллонгонга розробив «Програму підготовки молодих лідерів». Ця програма спрямована на розвиток важливих для ефективного академічного

керівника лідерських якостей: ті, яких можна легко навчити (наприклад, розуміння університетського контексту, правила, управління ризиками, зворотний зв'язок) та ті, яким важко навчитися (наприклад, пристрась до своєї дисципліни, особисті цінності, емоційний інтелект, інтерес до персоналу, стійкість) (University of Wollongong Australia).

Навчання на практиці, як правило, більш зосереджене на формуванні лідерських навичок за допомогою наставництва, навчання на робочому місці та обміну отриманим досвідом. Р. Ладишевський і Г. Флавелл переконують, що розвиток лідерських якостей має передбачати «можливість учитися на основі досвіду в підтримувальній культурі, яка дозволяє зростати та змінюватися» (Ladyshewsky, Flavell, 2011) у межах програм, розроблених спеціально для конкретного академічного середовища. Цей процес експериментального навчання підтримує моделі академічного керівництва, оскільки сприяє делегуванню відповідальності в організаційних підрозділах. Наставництво може також допомогти у процесі неформального розвитку лідерства через соціалізацію студентів, а також сприятиме розвитку емоційного інтелекту. Певна форма підтримки та наставництва нових лідерів є дуже важливою. Аналіз літератури за темою дослідження показав, що підготовка педагогів – майбутніх лідерів є основним пріоритетом у вищій педагогічній освіті Австралії. З моменту створення Австралійського інституту викладання та шкільного лідерства (Australian Institute for Teaching and School Leadership – AITSL) 2010 року в Австралії було здійснено реформи, спрямовані на покращення знань майбутніх педагогічних працівників, умов роботи, а також змінено ставлення керівництва університетів до підтримки освітнього процесу та формування культури навчання (Australian, 2010).

Реформування педагогічної освіти базувалось на попередній та поточній роботі державних інституцій і місцевого управління в досягненні налагодженої співпраці на національному рівні. Основними нормативними ініціативами, які були імплементовані в освітню практику, є розроблення Австралійського професійного стандарту для вчителів та Австралійського професійного стандарту для директорів шкіл. Ці документи містять чіткі,

детальні, національно узгоджені визначення того, що означає бути майстерним педагогом чи керівником, і накреслюють можливі шляхи досягнення цього. Великий обсяг ресурсів розроблено для надання підтримки педагогічним працівникам в удосконаленні своєї професійної діяльності. Зокрема, у стандарті для директорів шкіл (Australian, 2019) надається характеристика лідерської компетентності.

Мета статті – виявити й проаналізувати організаційно-педагогічні особливості формування лідерських якостей у магістрів освіти в університетах Австралії.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано комплекс взаємопов'язаних теоретичних методів: вивчення й узагальнення психолого-педагогічної літератури для визначення поняттєво-категорійного апарату дослідження; аналіз, синтез і систематизація фактів, явищ і процесів із метою встановлення особливостей формування лідерських якостей у магістрів-майбутніх педагогів у системі вищої освіти Австралії.

Виклад основного матеріалу. Останніми роками, у зв'язку з необхідністю розвитку лідерської компетентності сучасних педагогічних працівників у Австралії, розроблено низку університетських програм, які мають на меті допомогти майбутнім педагогам у становленні їх як лідера освітнього процесу школи, округу, міста, штату тощо. З-поміж цих програм можна виокремити магістерські програми з розвитку лідерства вчителів (Masters of Education in Teacher Leadership Programs). Такі програми розроблені для вчителів, які мають не менше 1-3 років педагогічного досвіду, вмотивовані саме на навчання за програмою з розвитку лідерства та які, попрацювавши у школі, визначились із тим колом питань і проблем, котрі можна розв'язати за допомогою опанування однієї з цих програм (Master, 2019).

Проаналізуємо зміст магістерських програм із розвитку лідерства в учителів.

1. Магістр освіти (лідерство та управління) (Master of Education (Leadership and Management)), Квінслендський технологічний університет. Ця програма розроблена для педагогів, які є або бажають стати лідерами в закладах освіти й

отримати передові знання в галузі лідерства, навички стратегічного управління та управління освітніми змінами. Мета програми полягає в розвитку лідерських компетентностей у молодих лідерів освітньої галузі. В основі цієї кваліфікації лежить ідея мотивації інших навчатися впродовж життя на підставі етичних норм і правил. Цей курс розраховано на педагогів, які планують отримати знання щодо створення професійних освітніх команд і проектування навчання дорослих. Підготовку лідерів, які зможуть наставляти, контролювати і розробляти програми змін у політиці та сприяти стратегічному плануванню й управлінню іншими колегами.

Завдяки глибокій взаємодії із сучасними науковими дослідженнями та можливістю застосовувати аргументовані принципи в контексті реального життя студенти-лідери мають змогу реалізувати лідерський потенціал на місцях. Після закінчення курсу магістри мають шанс подавати заявки на отримання керівних посад у школах, університетах та інших закладах освіти. Ця магістерська програма складається з 84 кредитів. Мінімальний час проходження програми – два роки. Навчальний план магістерської програми з лідерства передбачає вивчення таких дисциплін:

– *Лідерство та управління (Leadership and Management)*. Мета курсу полягає в поглибленні розуміння студентами методів дослідження, які безпосередньо пов'язані з викладанням і навчанням, а також у тому, щоб навчити їх застосовувати знання, засновані на дослідженні та принципах створення власного проекту розвитку навчального досвіду. Філософія програми визначає педагога-лідера як людину, що навчається впродовж життя, постійно підвищує свою педагогічну майстерність, співпрацює з колегами, батьками та учнями, залучаючи їх до діалогу і, врешті, до дій, метою яких є покращення як академічних, так і особистісних досягнень учнів. Варто зазначити, що програма не готує вчителів до адміністративних посад і ролей та формального оцінювання діяльності колег. Вона є формою діяльності, яка вповноважує педагогів спрямовувати зусилля та створювати основу для прямого впливу на якість викладання і навчання.

– *Професійний діалог в освіті (Professional Dialogues in Education)* дає розуміння того, що значить бути новатором і лідером у сучасному професійному контексті; бути критичним, відкритим і здатними брати участь у невизначених, складних ситуаціях і вміти вчитися на минулому досвіді та сучасних ідеях для управління майбутнім. Курс пропонує організувати вивчення проблем, досліджуючи сучасні концепції та теорії лідерства.

– *Проведення та оцінювання дослідження (Conducting and Evaluating Research)*. Метою курсу є висвітлення системних та організаційних процесуальних змін і викликів, які постають перед лідером, формують критичну базу знань лідерів задля досягнення якісних результатів в умовах конкурентних глобальних середовищ. У курсі представлені теорії навчальних змін; організаційно-культурні цінності та їх вплив на зміни; політичні процеси (розроблення, реалізація та оцінка); тенденції політики та зміни в освітньому контексті. Щоб подолати розрив між практикою та науковими знаннями, рекомендовано активно шукати дослідницькі докази щодо певних аспектів власної практики та розвивати навички критичної рефлексії отриманих результатів.

– *Лідерство, політика та зміни в дії (Leadership, policy and change in action)*. Після успішного завершення курсу студенти зможуть бути експертами в галузі стратегічного управління. Вони повинні вміти імплементувати навички пізнавальної та критичної рефлексії, використовувати технічні та комунікативні навички проектування, оцінки, впровадження, аналізу та розвитку стратегічного управління, що сприяє професійній практиці; застосовувати знання й уміння творчо та ініціативно підходити до нових ситуацій у практиці стратегічного управління; планувати та виконувати дослідження на основі сучасних засад стратегічного управління, відповідного проекту чи найважливішого досвіду. Відповідно до теорії навчання дорослих, власний досвід і поточні виклики є основою навчання й рефлексії. Під час навчання рекомендується співвідносити свої завдання з оцінкою власних інтересів і досвіду (QUT, 2020).

2. *Магістр освіти. Лідерство для навчання (Master of education. Leadership for Learning)*, Університет Західної Австралії. Цей курс передбачає вивчення та порівняння

національних і міжнародних теорій і освітніх практик, що уможлиблює встановлення зв'язку з навчанням і власним досвідом, поглиблює знання та вміння. Дослідницький компонент (містить щонайменше 25% навчального навантаження) також дає можливість розвивати дослідницькі навички як основу для подальшого професійного пошуку, особливо в галузі навчального лідерства.

Освітнє лідерство вивчається в сучасних глобальних умовах змін і реформ. Підходи до лідерства пов'язані з теоретичними уявленнями про організаційну культуру викладання та навчання, управління змінами та розвиток відносин із громадою.

Оцінювання після закінчення вивчення курсу складається з презентації спеціального проєкту.

Навчатися за цією програмою мають право лише ті педагоги, які відповідають таким вимогам: мають ступінь бакалавра або еквівалентну кваліфікацію – щонайменше два роки відповідного штатного професійного досвіду. Предмети, які викладаються на курсі складаються з обов'язкових (*Розвиток людських ресурсів в освіті; Лідерство для навчання; Підходи до досліджень; Глобалізація освітньої політики*) та вибіркових (*Сучасні реформи в дошкільній освіті, Закон про освіту, Навчальний курс із теорії вимірювання Раша, Інтеграція педагогіки та технологій, Міжнародна та порівняльна освіта, Вступ до класичних вимірювань і теорій вимірювань Раша, Психопатологія розвитку дитинства та підлітків, Освітні науки, Покращення навчання та викладання в навчальній програмі*) (The University, 2020).

3. *Магістр освіти з лідерства в освіті та управлінні (Master of Educational Leadership and Management), Університет Ла Троб, Мельбурн.* Мета програми полягає в забезпеченні педагогів усіма необхідними знаннями, вміннями та навичками, які дозволять їм залишатися вчителями і при цьому бути активними в межах своєї професії, у відносинах із колегами та громадою, тобто лідерами у викладанні, навчанні та професійному розвитку. А також мати можливість реформувати та розробляти навчальні програми для досягнення найкращих результатів у різних контекстах; управляти організаційними змінами та застосовувати

гнучкість, спільне бачення для ефективного реагування на зміни в освіті; використовувати відповідні дослідження для оцінки сучасної практики та управління освітніми процесами. Кваліфікація, отримана після закінчення навчання, визнається Австралійською кваліфікаційною рамкою (AQF) як рівень 9.

Програма курсу розрахована на 240 кредитних балів протягом двох років. Оцінювання в кінці курсу відбувається у формі курсової роботи або комбінації курсових робіт і міні-дисертацій.

Предмети, які викладаються за програмою: *Зміст інклюзивної освіти; Наука та технології в сучасному суспільстві; Використання мультимедіа для навчання; Методи індивідуального навчання; Критичні перспективи в навчальній програмі; Великі ідеї в соціальній справедливості: теорія і практики; Освітні проекти; Навчання та спілкування* (La Trobe, 2020).

4. *Магістр освіти. Освітнє лідерство (Master of education. Educational Leadership)*, Університет Вуллонгонг. Курс розраховано на тих, хто вже обіймає керівні посади або бажає їх посісти в освітніх установах, таких як: школи, заклади раннього дитинства, вищої освіти, професійно-технічної освіти. Під час вивчення цього курсу студенти опановують основи освітнього лідерства та управління; розширюють навички в таких сферах, як наставництво освітян, управління навчальними програмами та оцінювання, підтримка розвитку персоналу та провідні організаційні зміни. Протягом усього курсу студенти формують навички дослідження та вирішення складних питань у мінливому освітньому середовищі.

Загальні вимоги до вступу: ступінь бакалавра в галузі освіти або викладанні, а також одна з двох вимог – кваліфікація післядипломної освіти в будь-якій галузі; або професійний досвід, еквівалентний двом рокам в освітній галузі.

Програма передбачає вивчення 12 предметів (72 кредитні бали), до яких належать, зокрема: *Вступ до досліджень; Міні-проекти в галузі освітнього лідерства; Основи освітнього лідерства; Вступ до управління освітою; Лідерство ефективних змін; Лідерство навчальних програм, інструктажів та оцінювання* (University, 2020).

Висновки. Отже, здійснене дослідження засвідчило, що вища педагогічна освіта в Австралії швидко реагує на запити і потреби освітніх професійних кіл, розширюючи можливості для освітян покращувати якість своєї професійної підготовки, зокрема через післядипломні програми з лідерства, які вирізняються гнучкістю та різноманітністю. Вони мають можливість отримати цілісне уявлення про педагогічну діяльність не лише з позиції вчителя, який реалізує освітню політику, сформовану ззовні, але й з позиції суб'єкта освітньої політики держави.

З'ясовано, що університети Австралії активно пропонують педагогам післядипломні програми з лідерства, зокрема магістерські програми, програми на здобуття сертифікату з лідерства як додаткової спеціалізації та лідерські програми на рівні спеціаліста з освіти.

Лідерська освіта є складником процесу лідерського розвитку і потребує структурованого та формального освітнього середовища, що дозволяє через спеціально організоване навчання формувати та вдосконалювати лідерські якості майбутніх педагогів. Когнітивний компонент є важливою складовою лідерської освіти. Знання про лідерство, які одержить педагогічний працівник у процесі професійної педагогічної підготовки, матимуть для нього особливе значення, бо вони перетворюються на переконання і, зрештою, на мотив його професійної і соціальної поведінки з подальшим проявом у практичній діяльності. Тому важливо, щоб на цьому етапі педагог навчився орієнтуватися в моделях і стилях лідерства, усвідомив вплив лідерства на розвиток і формування особистості, здобув основи лідерської етики тощо і, як результат, створив власну філософію лідерства професійно-педагогічної діяльності.

Програми з підготовки педагога-лідера є складовою розвитку лідерства і передбачають навчання і підготовку до конкретної лідерської ролі чи формування у вчителя відповідних компетентностей.

Перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів означеної проблеми. Актуальними в умовах сьогодення і такими, що потребують вирішення, вважаємо: ґрунтовне дослідження методологічних

засад професійної підготовки магістрів освіти; розробку моделі професійної компетентності керівників вищих навчальних закладів; обґрунтування психологічних основ професійної діяльності керівників-лідерів у сфері вищої освіти.

Список використаної літератури

- Завалевський, Ю. І. (2008). *Сучасний вчитель: вимір часу: навч.-метод. посіб.* Чернівці: Букрек.
- Закон України «Про вищу освіту». (2014). Взято з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
- Зербіно, Д. Д. (2001). *Наукова школа: лідер і учні.* Львів: Євросвіт.
- Концепція гуманітарного розвитку України на період до 2020 року. (2013). Взято з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#n10>.
- Мараховська, Н. В. (2009). *Педагогічні умови формування лідерських якостей майбутніх учителів у процесі навчання дисциплін гуманітарного циклу.* (Автореф. дис. канд. пед. наук). Харків.
- Про затвердження Національної рамки кваліфікації. (2011). Взято з <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
- Про Концепцію організації підготовки магістрів в Україні. (2010). Взято з https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/6670/.
- Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021. (2013). Взято з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#n10>
- Семченко, Н. О. (2005). *Педагогічні умови формування лідерських якостей майбутніх учителів у позааудиторній діяльності* (Автореф. дис. канд. пед. наук). Харків.
- Astin, A., & Astin, H. (2000). *Leadership reconsidered: Engaging higher education in social change.* Battle Creek: Kellogg Foundation.
- Australian Institute for Teaching and School Leadership. Retrieved from <https://www.aitsl.edu.au/>
- Australian Professional Standard for Principals and the Leadership Profile (2019). Retrieved from <https://www.aitsl.edu.au/docs/default-source/national-policy-framework/australian-professional-standard-for-principals.pdf>
- Bijur, P. (2000). The Energy of Leadership. In W. Dauphinais, G. Means & C. Price (Eds.), *Wisdom of the CEO* (pp.167-174). New York: Wiley.
- Harman, G. (2002). Academic leaders of corporate managers: Deans and Heads in Australian higher education; 1977 to 1997. *Higher Education Management and Policy*, 14, 2, 53-70.
- La Trobe University Melbourne. *Master of Educational Leadership and Management.* Retrieved from <https://www.latrobe.edu.au/>
- Ladyshewsky, R. K., & Flavell, H. (2011). Transfer of training in an academic leadership development program for program coordinators. *Educational Management Administration & Leadership*, 40(1), 127-147.
- Meek, L., & Wood, F. (1997). *Higher Education Governance and Management: An Australian Study.* Canberra: AGPS.
- Patton, M. (1982). *Practical Evaluation.* Beverly Hills: Sage.
- Queensland University of Technology (QUT). *Master of education. Educational Leadership.* Retrieved from <https://www.qut.edu.au/courses/master-of-education-educational-leadership-specialisation>
- Ramsden, P. (1998). Managing the Effective University. *Higher Education Research and Development*, 17 (3), 347-370.
- Sarros, J. C., & Santora, J. C. (2001). Leaders and values: a cross-cultural study, *Leadership and Organisation Development Journal*, 22(5), 243-248.

Teacher Leadership Consortium. (2008). *Teacher Leader Model Standards*. Retrieved from https://www.ets.org/s/education_topics/teaching_quality/pdf/teacher_leader_model_standards.pdf

The University of Western Australia. *Master of education. Leadership for Learning*. Retrieved from <https://www.uwa.edu.au/study/courses/master-of-educational-leadership>

University of Wollongong Australia. *Master of education. Educational Leadership*. Retrieved from <https://coursefinder.uow.edu.au/information/index.html?course=master-education-educational-leadership>

Nataliia Seminikhyna

BUILDING LEADERSHIP COMPETENCE WHILE TRAINING MASTERS OF EDUCATION IN UNIVERSITIES OF AUSTRALIA

Academic leadership plays a crucial role in promoting teaching and learning in higher education. In today's changing world future teachers should play a leading role in professional development. One of the main tasks of master's student training is innovative improvement of university education, which provides gradual and continuous development of general (universal) competencies, competitiveness in the foreign labor market, creating favorable conditions for professional development and development of leadership competence. The aim of our article is to identify and analyze the organizational and pedagogical features of leadership qualities in training masters of education at Australian universities. Leadership plays an important role in every aspect of students' lives, as they go through many stages of career development, where they need leadership skills, primarily related to employment issues and conflicts between what is desired and useful. Therefore, it is important that the teacher learns to navigate the models and styles of leadership, understand the impact of leadership on the personality development, gain the basics of leadership ethics and, as a result, create their own philosophy of leadership.

Over the last four decades, Australia's higher education system has undergone significant changes. This was facilitated by social, economic and demographic changes in society and the country. It is they who have led to government reforms in Australia's education policy that promote quality and affordable higher education that builds, including leadership competence. Leadership skills help to overcome challenges, solve problems and analyze career choices. Therefore, it is important that leaders of leaders, i.e research and teaching staff, develop leadership skills in students. Higher education in Australia is responding quickly to the demands and needs of educational circles, expanding opportunities for educators to improve the quality of their training, in particular through postgraduate leadership programs, which are characterized by their flexibility and diversity. They have the opportunity to get a holistic view of pedagogical activities not only from the position of a teacher who implements educational policy, formed externally, but also from the position of the subject of educational policy of the state.

It has been found that Australian universities offer teachers postgraduate leadership programs, including master's programs, leadership certification programs as an additional specialization, and leadership programs at the education specialist level. Leadership education is an integral part of leadership development and requires a structured and formal educational environment, which allows through specially organized training to form and improve the leadership qualities of future teachers. The cognitive component is an important component of leadership education.

Keywords: *leadership competence; higher education; academic leadership; master's degree training; Australian universities.*

References

- Astin, A., & Astin, H. (2000). *Leadership reconsidered: Engaging higher education in social change*. Battle Creek: Kellogg Foundation.
- Australian Institute for Teaching and School Leadership. Retrieved from <https://www.aitsl.edu.au/>
- Australian Professional Standard for Principals and the Leadership Profile (2019). Retrieved from <https://www.aitsl.edu.au/docs/default-source/national-policy-framework/australian-professional-standard-for-principals.pdf>
- Bijur, P. (2000). The Energy of Leadership. In W. Dauphinais, G. Means & C. Price (Eds.), *Wisdom of the CEO* (pp.167-174). New York: Wiley.
- Harman, G. (2002). Academic leaders of corporate managers: Deans and Heads in Australian higher education; 1977 to 1997. *Higher Education Management and Policy*, 14, 2, 53-70.
- Kontseptsiia humanitarnoho rozvytku Ukrainy na period do 2020 roku [The concept of humanitarian development in Ukraine until 2020]. (2013). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#n10> [in Ukrainian].
- La Trobe University Melbourne. *Master of Educational Leadership and Management*. Retrieved from <https://www.latrobe.edu.au/>
- Ladyshevsky, R. K., & Flavell, H. (2011). Transfer of training in an academic leadership development program for program coordinators. *Educational Management Administration & Leadership*, 40(1), 127-147.
- Marakhovska, N. V. (2009). *Pedahohichni umovy formuvannia liderskykh yakostei maibutnikh uchyteliv u protsesi navchannia dystsyplin humanitarnoho tsykladu [Pedagogical requirements of building leadership qualities of future teachers in teaching the humanities courses]*. (Ext. abstract of PhD diss.). Kharkiv [in Ukrainian].
- Meek, L., & Wood, F. (1997). *Higher Education Governance and Management: An Australian Study*. Canberra: AGPS.
- Patton, M. (1982). *Practical Evaluation*. Beverly Hills: Sage.
- Pro Kontseptsiuu orhanizatsii pidhotovky mahistriv v Ukraini [About the Concept of the masters training in Ukraine]. (2010). Retrieved from https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/6670/ [in Ukrainian].
- Pro Natsionalnu stratehiuu rozvytku osvity v Ukraini na period do 2021 [On the National Strategy for the Development of Education in Ukraine until 2021]. (2013). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#n10> [in Ukrainian].
- Pro zatverdzhennia Natsionalnoi ramky kvalifikatsii [On approval of the National Qualifications Framework]. (2011). Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> [in Ukrainian].
- Queensland University of Technology (QUT). *Master of education. Educational Leadership*. Retrieved from <https://www.qut.edu.au/courses/master-of-education-educational-leadership-specialisation>
- Ramsden, P. (1998). Managing the Effective University. *Higher Education Research and Development*, 17 (3), 347-370.
- Sarros, J. C., & Santora, J. C. (2001). Leaders and values: a cross-cultural study, *Leadership and Organisation Development Journal*, 22(5), 243-248.
- Semchenko, N. O. (2005). *Pedahohichni umovy formuvannia liderskykh yakostei maibutnikh uchyteliv u pozaaudytornii diialnosti [Pedagogical requirements for building leadership qualities of future teachers in extracurricular activities]*. (Ext. abstract of PhD diss.). Kharkiv [in Ukrainian].
- Teacher Leadership Consortium. (2008). *Teacher Leader Model Standards*. Retrieved from https://www.ets.org/s/education_topics/teaching_quality/pdf/teacher_leader_model_standards.pdf

- The University of Western Australia. *Master of education. Leadership for Learning*. Retrieved from <https://www.uwa.edu.au/study/courses/master-of-educational-leadership>
- University of Wollongong Australia. *Master of education. Educational Leadership*. Retrieved from <https://coursefinder.uow.edu.au/information/index.html?course=master-education-educational-leadership>
- Zakon Ukrainy Pro vyshchu osvitu [Law On Higher Education of Ukraine]. (2014). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> [in Ukrainian].
- Zavalevskiy, Yu. I. (2008). *Suchasnyi vchytel: vymir chasu [Modern teacher: time dimensioin]*. Chernivtsi: Bukrek [in Ukrainian].
- Zerbino, D. D. (2001). *Naukova shkola: lider i uchni [Scientific school: leader and students]*. Lviv: Yevrosvit [in Ukrainian].

Одержано 21.10.2020 р.

УДК 373.2.011.3–051]:81–028.44

Юлія Котелянець, м. Кропивницький

DOI: 10.33989/2226-4051.2020.22.222020

ORCID: 0000-0003-3932-1824

ПІДГОТОВКА ВИХОВАТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО РОЗПОВІДАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

У процесі навчання в закладах вищої освіти майбутні вихователі мають оволодіти інноваційними технологіями розвитку творчого розповідання дошкільників. Одне з центральних місць у структурі занять із розвитку мови посідає бесіда за репродукцією картини. Автор переконаний, що доцільно ознайомити майбутніх вихователів із модифікованою методикою сприймання зображеного на картині різними органами чуттів, моделювання, а також картками В. Проппа та послідовністю роботи з ними. Під час занять студенти мають можливість самостійно виготовляти наочність і розробляти конспекти занять із використанням інноваційних технологій розвитку творчого розповідання дошкільників.

Ключові слова: творчий потенціал; розвиток мовлення; діти дошкільного віку; майбутні вихователі.

Постановка проблеми. Сучасні тенденції розвитку національної системи освіти потребують теоретичного осмислення та оновлення змісту практичної професійної